

„Nincs is itt haszna szépszónak s imának, / csak harcnak és a hatalom nyilának”

Írásom címéül Babits Mihály Jónás könyve című elbeszélő költeményének a két sorát választottam, utalva az Ukrajnában dúló és szünni nem akaró háborúra. Ha meg is csillan egy halvány reményfoszlány, talán már aznap köddé is válik, mint „földiekkel játszó égi tünemény”. Két éve és lassan három hónapja zajlik ez az aktív háború, gyászba borítva az egész országot és lassan Európát is. Ukrajna nyugati szeglete – Kárpátalja – a „béke szigete” elnevezést kapta, de ez csak félig igaz rá. Tény, hogy nincs éles bevetés, nincs fegyveres közelharc, de a megfélemlítés itt a legerősebb és a legintenzívebb. A teljes mobilizálás miatt családapák, fiak és testvérek bujdosnak el, adják fel munkájukat, nehogy besorozzák őket, mert akkor támasz nélkül marad a család. Egyre több az elhunyt, egyre elkeseredettebb a nép. Hiába szólnak az imára buzdító harangok a templomokban, a szirénák vad zúgása elnyomja hangjukat.

Mindennek ellenére Kárpátalja nem adja fel. A kárpátaljai magyarságot összefogó szervezet – a KMKSZ (Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség) – azon munkálkodik, hogy azok a családok, amelyek vállalták a háborúval járó nehézségeket, és otthon maradtak, támogatásban, illetve jogi tanácsadásban részesüljenek.

Ami égető probléma, az az oktatás helyzete Kárpátalján. A KMKSZ vállvetve küzd a KMPSZ-szel (Kárpátaljai Magyar Pedagógusszövetség), hogy ahol szükség van rá, ott fenntartsák az anyanyelvű oktatást, illetve igény szerint új intézményeket létesítsenek. 2023 decemberében az Ukrán Legfelső Tanács által elfogadott törvénymódosítás alapján az ukrán nyelv és irodalom mellett kötelező államnyelven oktatni az Ukrajna védelme elnevezésű tantárgyat is, amely Ukrajna történelméről és honvédelmi ismeretekről szól. Emellett bármely tanintézmény saját hatáskörben bővítheti az ukrán nyelven oktatott tantárgyak listáját. A magánkézben lévő iskolák, egyetemek az EU bármelyik hivatalos nyelvén, így magyarul is oktathatnak, külön tárgyként biztosítva az ukrán nyelv elsajátítását.

A II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola a kárpátaljai magyar oktatás érdekében egy új líceumhálózatot hozott létre, melynek célja, hogy a diákok a 9. osztály elvégzése után az anyanyelvükön tudjanak továbbtanulni. Jelenleg öt helyszínen működik líceum: Beregszászban, Nagydobronyban, Kiscejőcön, Nagyszőlősen és Tiszapéterfalván. Ezekben a településeken több szakirány található, amelyekből a tanulók érdek-

A gyerekek örömmel vettek részt a nagyszőlősi Perényi Zsigmond középiskolában tartott foglalkozásokon

lődési körük szerint válogathatnak. A diákok aktív részesei a nemzeti ünnepeknek és megemlékezéseknek, alkalmi műsorokban lépnek fel. Az anyanyelvű oktatás mellett a líceumok különféle rendezvényeket, eseményeket szerveznek (természetesen a háborús szabályoknak megfelelően) a magyar (és nem csak magyar) gyermekek számára, hogy valamennyire kikapcsolódhassanak a fiatalok, rövid időre elfeledve a hideg pincék és bunkerek nyomasztó hangulatát. A gyermekek élvezik a közösséget, az alkotó foglalkozásokat és a táncházakat. Nyelvében él a nemzet, ezért kell mindent megtennünk azért, hogy a felnövekvő generáció tovább éltesse nemzeti örökségünket.

S míg a gyerekek kezét fogjuk, addig a férfiakat kitépik az ölelő karokból. Már elmúlt az a nagy hév, amely a háború kitörésekor volt tapasztalható az országban, az emberek belefáradtak a harcba, nem látják értelmét a sok vérontásnak. Kárpátaljáról egyre több férfit visznek el a frontra akarata ellenére, visszaélések és fenyegetések vették át az uralmat. Kárpátaljára már a keleti frontról érkező katonák jönnek összegyűjteni a „kvótát”, ölelők szó szerint menekülnek a férfiak. A donecki emberhalászatot nem érdekli, kinek milyen igazolása van, mindenkit, akit megfognak, bevisznek, és nem is a helyi hadkiegészítő irodába, hanem minél távolabb a lakhelyétől. Egy háromgyerekes családapára ráfogták, hogy tudatmódosító szert fogyaszt, és hogy ha-

mis a nagycsaládos igazolása, egy másik férfit 30 ezer dollár fejében engedtek el – a következő „horgászati”. Egy személyre hárman mennek rá, megbilincselik, és betuszkolják a buszba.

El sem tudjuk képzelni, a háború szennyében mennyi aljasság hömpölyög. Előfordul, hogy feleségek adják fel férjüket, és küldik a frontra, mert ráuntak, hogy állandóan otthon vannak. Hála istennek, Kárpátalján még erre nem volt példa, legalábbis kárpátaljai asszony nem tett ilyet. Az idetelepült „menekültek” szabadon beszélnek oroszul. Játsszák a nagy ártatlant, közben pedig kötegekben veszik ki a dollárt a bankból.

Az agresszív besorozástól eltekintve az élet megy tovább, akinek eddig jól ment, annak most még jobb, aki pedig fizetésből és tisztességes munkából élt, annak továbbra is küszködni kell. Az elmúlt időszakban, illetve még most is nagyon sok a beteg gyerek. Talán rosszabb a helyzet, mint a Covid-járvány alatt. Nem tudnak rendszeren felépülni a gyerekek, és sok felnőtt sem. Már olyat is hallani, hogy az orvosok szándékosan nem gyógyítanak rendszeren, mert ez a parancs...

Kárpátalja nem hasonlítható a béke szigetéhez, mára inkább a félelem helye lett.

A helyi ukrán családok húsvétra készülnek, minden este vecsernyére hívja őket a harangszó, s minden este töretlenül a feltámadásért imádkoznak a hívek – az ország békéjének feltámadásáért.

Várjuk a szebb jövőt.

Diakonissza, Budapest (részlet)